

Всичко за „Христиански Свѣтъ“ се изпраща до:

Павелъ Мишковъ — Варна.

ГОДИШЕНЬ АБОНАМЕНТЪ

За България 3 лв. За странство 4 лв. Всичко въ п. Ѣдплата.

Прѣстѫпно е вече да се мълчи.

Който не е съ Мене, противъ Мене е. — Христо е.

Огледайте се по-добре, другари,
Мамонъ ерѣдъ настъ вече хазяничи
И вълци въ овчи кожи ежъ овчари, —
Прѣстѫпно е вече да се мълчи!

Ужъ да не увредимъ дѣлото,
Мълчахме четвъртъ пѣкъ, рѣчи;
А между настъ расте безепира злато —
Прѣстѫпно е вече да се мълчи.

Вижъ какъ расте гробовното мрътвило;
Формалността на всѣкѫдѣ личи
И грози велико свето намъ и мило —
Прѣстѫпно е вече да се мълчи.

Издигнатъ на високо, фарисея
По-силно и нахално днесъ стърчи
Възъ властиото кресло на Моисея —
Прѣстѫпно е вече да се мълчи.

Чрѣзъ избистника било или амвона
Търгува съ благовѣстнитѣ алчи:
Тамъ въ име боже служи на мамонъ —
Прѣстѫпно е вече да се мълчи.

Той хитро инча, нищо го не сипра:
Събиеца гами, гледащи гълчи,
Докатъ и власть и ерѣдства узурпира —
Прѣстѫпно е вече да се мълчи.

Вижте тозъ сборъ отъ мазни паразити:
Какъ едушио сговоръ търтейски звучи,
Какъ сръчно, хитро пѫди вънъ пчелитѣ —
Прѣстѫпно е вече да се мълчи.

Страхливецътъ, сътрудникъ сълъпъ на злато,
Нащесто въ плахъ и лѣнъ неутралничи:
Неутралностъ нѣма въ злато и доброто —
Прѣстѫпно е вече да се мълчи.

Младежко искрени, и съ поривъ чисти,
Бичувай съ перо и съ езикъ сѣчи
Търговците съ Христа правдоложчици —
Прѣстѫпно е вече да се мълчи.

Второ отворено писмо до Българския Екзархъ Иосифъ.

Ваше Блаженство,

За днешното положение на народа ни нѣма да вѣдѣ мнѣния. Всички сѫ съглени, че обстоятелствата сѫ извѣтиредни и атмосферата натегната. Да се отрича това, е да се изневѣрва на народа. Колкото и да се трудятъ виновниците на ланска катастрофа, да извиняватъ себе си и да докарватъ работата до тамъ, като че нищо лошо не сѫ направили и нищо страшно не е станало, се пакъ въ гънкитъ на народната душа се тчи омразата къмъ разорителите на България се този измѣченъ и економически поробенъ народъ чувствува голѣмия товаръ сложенъ върху гърба му отъ безочливите и умопомрачени негови волители, които сега не искатъ даже съ прѣстъть си да го подигнатъ. На противъ, тѣ, безъ срамъ и безъ огледъ на дѣлата си, явяватъ се предъ народа и искатъ неговото довѣрие, неговата поддръжка.

Какво прави църквата въ това врѣме? Това е което заслужава най-голѣмо внимание и най-голѣмъ интересъ, защото църквата у насъ, па и другадѣ, е главенъ факторъ въ обществения и народенъ животъ.

Цѣлия български народъ въ настояще врѣме е крайно оживенъ. Двѣтъ войни, които прѣкара, изнесоха прѣдъ този народъ много болници страни, много нужди, които не търпятъ отлагане и все повече и повече се чувствува необходимосъта отъ първѣстни реформи въ всички отрасли на обществения и животъ

Народа ни е раздѣленъ на 12—14 партии. Всѣка партия стои за своята програма и ревно стично се бори противъ другите, като проповѣдва, разбира се, че тя е единичката партия, която мисли и милѣ за интересите на отечеството. И заради партийни интереси се разпъватъ народните интереси, поради партизански интриги и борби страда се този изнуренъ и ограбенъ народъ. Тѣзи, които дохаждатъ на министерското крѣсло, не си отиватъ доклѣ не забогатѣятъ добре. Почти всички наши бивши и настоящи министри станаха милионери, благодарение на властта, която тѣй богато възнаграждава. И за голѣмо народно нещастие, тѣзи които сѫ го управлявали, днесъ сѫ подсѫдими, и кой може да гарантира, че и други наши управници, не ще бѫдатъ утрѣ сѫдени за подобни кражби.

А що да кажемъ за голѣмите злини и прѣстъпления, вършени отъ висши лица прѣвърѣме на войната? Когато цѣлия български народъ бѣше даѣтъ всичко мило и драго за да искупи

свободата на свойтѣ братя, ние виждаме водителите на този народъ, военни и цивилни заняти съ плячкооване и заграбване чужди имоти и пари. Свѣршихме и двѣтѣ войни, и много бѣднишки сѣмейства съвѣсъмъ запустѣха, отъ друга страна при богатствата на богатитѣ военни и цивилни водители се прибавиха двойно и тройно по-вече богатства.

Е, добре! Какво върши народната църква прѣвърѣме това врѣме?

Ваше Блаженство, Вие не можете да избѣгнете този въпросъ. Той виси надъ вратата на синодалната палата. Той виси надъ вратата на голѣмите катедрали и малките църквици по градове и села. И Вие трѣбва да отговорите Вие и духовенството сте повикани да бѫдете проповѣдници на Божията правда. Слѣдователно, Вие сте длѣжни да разкриете и да издигните на високо тази правда надъ саждите и миризмите въ живота. Разбира се, най първо, Вие сте длѣжни да я въплотите въ своя животъ, та и зи това сте поели това високо звание. Казва се въ словото Божие, комуто е дадено много, отъ него много се очаква.

Църквата, начело съ духовенството, трѣбва да води. Трѣбва да е начело на живота, да ръководи, да дава тонъ, да движи, да въодушевява.

Тѣй ли е у насъ, Ваше Блаженство?

Църквата води ли, и ако води на кѫде? Тя ли дава тонъ и форма на живота? За примеръ, кои отъ тѣзи народни грабители и разорители — членове на народната църква, тя изобличи за грѣхъ и за правда? На кои отъ тѣхъ отказа да даде хлѣбътъ и чашата Христова? Кои тя изключи, като недостойни за това свято събрание, храмътъ Божий? На колко души тя каза: „идете първомъ измийте кръвта отъ рѫците си чрѣзъ покаяние на тогава елате да участвувате въ Господната вечеря?“

Когато императоръ Теодосий отишъ на църква да участвува въ причастието, свещенослужителя Анбrosи отказа да му даде.

Стори ли това народната църква съ опѣзи, които разориха отечеството ни? Издигна ли духовенството своя гласъ, гласътъ на Божията правда, противъ крадците и убийците народни? Каза ли се въ църква, отъ свещеници и владици, отъ Васъ, Ваше Блаженство, слово противъ народния грѣхъ, противъ грѣхъта на всички книжници и фарисеи, които заематъ първите мѣста въ църква и запалятъ най-голѣми свѣщи, а на вѣнъ изпояждатъ хлѣба на вдовици и спрапи? Чули

този народъ отъ Вашитѣ уста думигѣ, които говори Господъ Саваотъ?

Ничко подобно.

Духовенството изглежда, като че не е способно за такова нѣщо. Вижда се, че то е безсилно да изпълни своето призвание.—Църквата, православната българска църква спи, амвона ѝ отдавна е занѣмяла. Нашите пастири по миндерлиците гледатъ си кефа и броениците, дръмътъ поповетѣ, хъркатъ владиците, църквата сини.

А народа?

Какъ жестоко е измъженъ и економически поробенъ! Духовните му сили гниятъ безплодно, а нравите тѣхъ и ставатъ язически отъ безбожието що вѣе; лжедѣржавници, гробокопачи, съ партизански бѣсъ играятъ роли прѣдателски, скептицизъмъ, суевѣрия, пиянство развратъ, кражби, побоища и убийства господствуваатъ въ страната ни.

А църквата що прави?

— Очи и амвона нѣмѣ.

Ваше Блаженство, съгласете се съ насъ, че е необходимо едно общо и всестранно възраждане на страната ни. Всичко старо е изгинло, пропадало и изгубило смисъла си. Потрѣбни сѫ нови начала въ живота, нови ръководители, нови дѣятели. Вие виждате, че този народъ не може да се възпита и възроди само съ светена вода и поско кандило. Вие виждате, че мъртвите и бездушни икони не въодушевяватъ своите поклоници за единъ по високъ и по чистъ християнски животъ. Вие виждате, че така наречените „святы старци“ които съставляватъ софийския синодъ подъ Ваше надзорство, сѫ се обѣрнали на търтеи, които живѣятъ за лични изгоди, и на които на умъ дори не идва плачевното положение на народа ни. Нѣй постѣ, Вие виждате, какъ народната църква е подкупена и е оръдие, служителка на езическа власть. Вие сами знаете

колко грозни и неокачествими сѫ нейните постѣлки, като освѣщава най-мръсната търговия — алкохолната, като благославя най-грозните и отвратителни убийства на своя братъ — властьта.

Вие всичко това знаете.

Но, да се знае лошото, кривото и да се пасува, е сѣ равно да се поддържа и насърдчава.

А народа сѣ чака да види, като какви реформи Вие ще направите въ църквата, за да я събудите, за да я подтикните да работи за нравственото и духовно възпитание на страната ни. Ние достатъчно еме чели въ вѣстниците за Вашите срѣщи съ държавните маже, дайте ни сега случай да четемъ за реформите, които сте прѣдприели да направите въ църковното управление и богослужение. Ние ще посрѣднемъ радостно новината, че свикате всенароденъ църковенъ съборъ, който ще разгледа всички назрѣли църковни въпроси.

Туй поне е изпълнимо. Нѣщо повече — то е необходимо. Христовата религия, както я намираме въ Евангелията, небесната иправда, както Богъ я открилъ чрезъ библійските писатели, евангелските начала за уреждането на живота, както частния, тъй и народния, още не сѫ разяснени на хората и даже между духовенството.

Струва ни се, това трѣбва да бѫде първата Ваша задача. А съ това се отваря много широко поле за работа, на което поле, бѫдете увѣрени, Ваше Блаженство, ще срѣщнете много ваши братя — цѣлия народъ, който като падналия търковецъ въ притчата за добрия самарянинъ чака за помощъ, чака нѣкой да го подигне, да му привърже ранитѣ . . . . чака нѣкой да го доведе при Христа.

Павел Гинчев

Свѣтлата Перспектива на Христианството.

Въ единъ свой адресъ да даденъ прѣдъ студенческата волентирска конференция въ градъ Кансасъ Dr John R. Mott прѣдстави слѣдните примѣри, като доказателство на прогресъ въ нехристианските земи, които нѣща схваналъ прѣдъ посѣдното си пътуване около свѣта. Той казва така:

Всѣкждѣ азъ намирамъ едно стремление къмъ духовно развитие. Христианското движение расте въ обемъ и често въ сила.

Прѣди четиринацесетъ години въ Русия за мене бѣ невъзможно да имамъ достъпъ до учената класа. Когато напротивъ, днесъ най-голѣмитѣ зами въ

голѣмитѣ университети въ които да е градъ сѫ недостатъчни да побератъ този напливъ отъ студенти. Тѣ сѫ агностици, обаче едни отъ най-религиозните студенти, които нѣкога съмъ срѣщалъ; въ тѣхъ има жажда да намѣрятъ Бога. На всѣкждѣ тѣ се трупаха около мене, придружаваха ме по улиците, идваха въ хотела ми даже прѣдъ часове, когато азъ не можехъ да приемамъ, такова силно бѣше желанието имъ да знаятъ истината.

Въ Цариградъ, прѣдъ 1895 г., бѣше опасно и противозаконно да се държатъ събрания прѣдъ студентите въ Турция. Прѣди двѣ години азъ отидохъ

да посещтя една конференция на Всесъществата Християнска Федерация въ столицата на Моза съдебения свѣтъ. Тамъ присъствуваха християни студенти отъ двадесет и пет различни нации. Вече на вечеръ въ дванаесетъ отъ пай-голфингъ салони, които училихме да вземемъ се държеха лекции въ защита на християнството и се отправяха евангелски апели въ четири езика. Азъ посещихъ Стамбълския университетъ, пай-голфингъ мохамедански университетъ, съ 8,000 студенти. Въ тъхната пай-голфинга заля нещо мѣсто бѣше заето. Много отъ младежите посъбра зелени чаини; това бѣ знакъ че тѣ бѣха мохамедански семинаристи. Съ пай-голфингъ благоговѣнне тѣ ме изслушаха, когато азъ петьнахъ Христата като единственный Божественъ учителъ.

Слѣдъ като съвършихъ лекциите, взе ми почти 45 минути да стигна до вратата; тъй-като на всѣка етажа ме спираха да ми задаватъ разни въпроси.

Въ съверна Африка, въ Кайро, когато азъ за пръвъ пътъ посещихъ тѣзи места, бѣше неизвестно да имамъ достъпъ до мохамеданските студенчески. Прѣди дубъ години, обаче, ний паехме пай-голфингия театъръ въ Египетъ за нашите събрания, които държахме съдѣдъ обѣдъ. Азъ имъ представихъ чистото християнство безъ да нападна мохамеданизъма. Въ посѣщення денъ, когато ний тръбаше да напуснемъ театъра, видѣхъ, че не имъ се покакаше, затова поканихъ онѣзи, които покакаха да знаятъ повече за Христа да ме ервициратъ въ салонътъ на Американска мисия половинъ мила далечъ отъ театъра. Около 600 студенти се отхващаха на поканата ми.

Прѣди 18 години, азъ прѣкарахъ 4 мѣсеца въ Индия и много се зарадвахъ когато узахъ при заминаването ми, че иѣкоюко хиндуски и мохамедански студенти сѫ се запитересовали да изучаватъ християнството. Миниатюра година, ний намѣрихме широки отворени врати въ университетските центрове на Мадрасъ, Бомбей, Аллахабадъ, Лахоръ и Калкута. Въ вечните тѣзи места, голфингъ салони се изпълниха отъ студенти. Въ Мадрасъ имаше възбудена опозиция, името Христосъ бѣше обвиркано и изглеждаше, че ний бѣхме настубени, тогава тълпата утихна и като че ли едно дълбоко внимание и чудна отзивчивостъ ги обхвани. Видѣхме какъ подкрепили напуснаха павилиона и ний прѣполагахме че тѣ тръбва да сѫ докачени, но миниатюра лѣто при езерото Мохомъкъ ни секаза бетаналата частъ на тази история. Че излѣшивъ бил християнинъ, когито отишъ да се молятъ и като отговоръ на тѣхните молитви, ний видѣхме какъ бурята отъ човѣчески страсти утихна, тѣй както Христосъ умири вълните на Галилейското езеро. Но цѣла Индия днесъ, има ез хиндуси отъ училищата класа, които умствено ез убѣдени въ християнството.

Цейлонъ, ведиакъ изпрати съ хиндуси будистки мисионери въ континента на Азия съ цѣль да увеличатъ будистки посѣщуватели, за да надминатъ по число посѣщувателите въ коя да е друга религия. Цейлонъ и Бурма сѫ днесъ кръстостъ на будизма, но даже и тукъ студентите изпитаха напитъ събрания. Извършиха се 12 кръщения като резултатъ на събранията ни въ Коломбо.

При mosto първо изтуване, азъ не посещихъ Корея, понеже тамъ нѣмаше студенти. При mosto посѣщено изтуване, азъ се отбихъ въ Seoul въ студен-

по врѣме, и въ единъ шатъ, който съдѣржало 3,000 души, държахме съвършили събрания и понеже иѣмание мѣсто, много хора стояха отвънъ. Азъ вѣрвамъ, че ако иѣкога християнството изчезне въ Америка и Англия, то сѫществува съ такава жизненостъ въ Корея, щото ще може да се разпространи напълно иѣнъ цѣлнинъ съѣтъ.

Въ нашиятъ събрания въ Япония около 200 ученици наключително отъ държавните училища, рѣшиха да станатъ християнски послѣдователи. Миниатюра година въ Япония при съвършака на едно събрание, което продължава близо 4 часа, 570 младежи подписаха карти, кѫдето се обѣщаваха да изучаватъ Библията и да се молятъ всѣкой денъ и се обѣщаха, че когато моятъ разумъ и сърдѣцъ ми позволятъ да направя това, азъ ще приема Христа като мой Спасителъ и Богъ.

Когато азъ се върнахъ отъ моята първа визита въ 1896 год. въ Китай, азъ оприличихъ Китайските литеатри, като Гибралтаръ на студентския свѣтъ, защото изглеждаше, че тѣ бѣха непобѣдими.

Прѣди една година въ Кантонъ, тѣ наеха единъ театъ съдѣржащъ 3,500 души. Като наблизихме зданието, видѣхме студенти на тълпи въ улиците и азъ попитахъ, „защо не отварятъ вратите?“ Но каза ми се, че вратите сѫ били отворени прѣди единъ часъ и всѣко мѣсто бѣше заето. Билетите сѫ били раздадени на държавни студенти, на официални лица и на други отъ учената класа.

Първите дни вечери прѣдседателствуваха лица съ високи държавни служби, които бѣха нехристияни. Третата вечеръ, министъра на просветата човѣкъ християнинъ прѣдседателствуваше, и около 700 младежи подписаха карти съ по 3 обѣщания. Така чувахме за 145 отъ тѣзи, че сѫ били кръстени и иѣкои сѫ канонизати.

Не планирахъ да посещтя Манджурия, но по желанието на мисионеритъ, партида да отиде въ Мукденъ. Управлятелътъ съмъ съграли единъ павилионъ и покани студентите и професорите отъ правителствената колегия, да посещатъ събранието. Павилиона побирате 5,000 души и много бѣха въриати. Отъ 600 до 700 подписаха карти, на посѣщението министъра на просветата, човѣкъ нехристиянинъ имъ каза, „азъ ще наградявамъ щото всѣко единъ отъ васъ да пазите тѣзи обѣщания. И ако иѣкога този господинъ се върне такъ въ Манджурия, дано не намѣри, нито единъ, който да се е отвърналъ отъ тѣзи рѣчения.“

Въ Некингъ, директора на Китайския университетъ, ме помоли да остана въ Китай и да посещя и по-малките градчета, за да пажка на студентите моето послание къмъ тѣхъ. „Заштото,“ каза ми той, „когато Конфуций ни учи истината, вий ни казвате за смата, съ която да създадеме истината.“

Не убѣждаватъ ли ни тѣзи факти, че иїтъ живѣемъ въ единъ чуденъ вѣкъ? Старите иѣща сѫ прѣминалъ вече, тѣзи народи сѫ възприемчиви. Тѣхните полета сѫ узрѣли, дошло е врѣме да се жъне.

Варна, мартъ 1914 г.

Прѣвела: А. П.

Абонирайте се и разпространявайте едничкото по рода си списание „Християнски Свѣтъ.“

Тенденцията на модерната библейска критика.

(Повествава се на възпитаниците при Американските училища въ Самоковъ).

През последните няколко години, библейската критика значително е се променила въ своя характеръ. Трият крупни произведения, които се появиха въ 1835 год. отъ Vatke Strauss и F. C. Baur крайно различни въ своята основа съ по ранните трудове и явно пребладали отъ новъ елементъ, внесоха едно грамадно, да не кажемъ коренно промънение въ характера на библейската критика днесъ.

Нека видимъ, прочее, въ що се състои особината характеристика на библейската критика днесъ. Ние я виждаме въ посъгателство да приправи изявленията на Св. Писания, доктрини и исторически, къмъ нѣкои нови господствующи идеи, пантенетически, агностически, еволюционни, научни; и да отхвърли всичко, което не може така да се изравни. Ние можемъ да раздѣлимъ библейските критици на две групи, 1. Тѣзи, които отричатъ единъ личенъ Богъ, или какво да е знание за Него, ако Той съществува; 2. Тѣзи които отричатъ нѣкои основни факти или принципи потвърдени въ Библията, като се напъватъ да съборятъ нейната цѣлостъ и да подкопаятъ вѣрата на човѣците въ нея като откровение на една Божествена цѣлъ и воля.

I. Едва ли е нуждно да се каже че всичката критика върху една книга, която претендира да е единъ исторически документъ на Божието отношение спрѣмо човѣците отъ най-ранните врѣмена, трѣбва да има своя характеръ главно отъ критическото понятие за Бога и неговите отношения спрѣмо хората. Ако критикътъ схваща Бога пантенетически, като Абсолютен Духъ, безличенъ несъзнателъ, безъ воля или цѣль, или пъкъ като неизнаваема Сила споредъ агностичите, тогава Библията за него става невѣроятна. Никой човѣкъ не може да я приеме за вѣроятна, който не вѣрва въ такъвъ единъ Богъ, какъвто тя Го изявява, — Единъ, който въ пълната съмѣшъ на думата е личенъ, който е направилъ и управлява всички иѣща споредъ Своята воля, Който има цѣль въ човѣческата история, която е открилъ на човѣците, и най-послѣ, Който имъ е далъ правила за богослужения, и ги възнаграждава, ако Му сѫ послушни. Ако иѣма такъвъ Богъ, да я открилъ истината Си на тѣзи, които Той е избралъ и да ги е вѣхновилъ за да учатъ други, тогава Библията не би могла да се състави. Щомъ нейния глава не съществува, тогава всички нейни изявления за Неговото отношение съ хората сѫ измислица.

Когато, съдователно, единъ критикъ произнася своята присъда върху Библията, ние го питаме прѣди всичко, какво той вѣрва относително Бога и Неговите отношения съ хората. Могатъ ли тѣзи отношения, както Библията ги издава, да бѫдатъ истинни? Ако неговата идея за Бога е такъвъ, щото той почва съ прѣположение за необходимата неистинност на най-важните иѣща въ Библията, тогава напразно е да се занимаваме съ критиката му въ най-детайли; ако, наистина, това може да се нарече критика, която прѣполага необходимата фалшивостъ на изявленията, които критикува.

Ние можемъ тогава да изключимъ отъ група-

та на истинните библейски критици, всички тѣзи, които отричатъ единъ личенъ Богъ, като правятъ съ това, основните изявления на Св. Писание, догматически и исторически невъзможни. И агностичътъ трѣбва, тоже, да се изключи, щомъ неговото твърдѣние за неизнаваемостта на Бога е, въ сѫщностъ, едно положително твърдѣние, че Библията, като откровение на Неговия характеръ и воля, не може, да бѫде истинна. А за фалшивата съмѣшъ на егоиста, не е необходимо да говоримъ. И така, критиците отъ тѣзи различни групи оставаме на страци, когато има да говоримъ за реалността на великия факти върху които библейската история стои — Сътворението, Отношението на Адама къмъ расата, Паданието, Изкуплението, Вънлощението.

II. За критиците, които не отричатъ нашъ и истинността на Библията върху по-прѣдишните начала, но отчасти са о приематъ най-нитъ изявления, никакви класификации не могатъ да се направятъ. Тѣ иматъ своя рода мнѣния, понѣкога споредъ своето вътрѣшно настроение, други пакъ споредъ тѣхната наука, и още други пакъ споредъ тѣхната философия. Мнозина като дохаждатъ при Св. Писания съ нѣкоя филосовска теория за редътъ на религиозното развитие на човѣка, поставяйки редъ за изпитателна мярка на истината, и отричатъ всички иѣща които не се приема събъдяватъ къмъ него. А това е върху принципътъ на „единъ психологически процесъ на развитие“, върху който принципъ „днешната критика на Стария Завѣтъ“ се базира. Нѣкои твърдятъ, че евреите не сѫ могли да бѫдатъ единобожни въ Мойсеево врѣме, защото монотензма, (единобожието) трѣбва да е било по-послѣдично развитие; и че Иеова е билъ само първомененъ Богъ, а евреите сѫ били многобожници. Нито пакъ е било възможно Монсеевитъ обрядъ да сѫ дадени толкоъ рано, тѣй като обрядътъ съставлява единъ дълъгъ периодъ на религиозно развитие и които идватъ въ края на това развитие, а не въ началото. Ние не можемъ, съдователно, да говоримъ за „Законътъ и Пророцитетъ“, но за „Пророцитетъ и Законътъ.“ Описание на Завѣтъ съ 10 заповѣти не може да бѫде истинно, защото избирането на единъ хоръ би било обръщане особено внимание съ което Божеството става пристрастенъ; и съдователно еврейската история не е свещена и не е отъ по-голяма важностъ като Божие откровение, отколкото историята на кой да е другъ народъ.

Други базиратъ своята критика главно върху научна почва, въ която много или малко пантенетически елементи влизатъ. Казва ни се, за примѣръ отъ нѣкои еволюционери, че ние трѣбва да се откажемъ отъ Мойсеевата космогония (наука за Сътворението на същта) и отъ идеята за Сътворението. Еднообразното постоянство на Силата въ природата прави чудесата и всички Божествени вмѣшателства за ненужни; и биологията опровергава библейското описание за създанието на човѣка като показва неговото развитие отъ по-долниятъ животни. А щомъ има естественъ законъ за прогреса на човѣщината, описание за падането не може да се приеме. Нито

пък можемъ да приемемъ свръхестественото раждане на Иисуса, щомъ ищо не може да дойде въ човѣцитета отъ вѣнъ; всичко се развива отъ вътре. И бѫдещето на човѣчеството трѣбва да бѫде въ ежидата линия както миналото; не може да стане прѣчуане въ динамическото продължение, и следователно нѣма възкръсение, нѣма сѫденъ, дѣнь, нѣма ново създание.

Други пъкъ отхвърлятъ Библията въз основа, че въ много иѣща тя афронтита тѣхното морално чувство. Единъ въсесиленъ Богъ, Който е любовъ, не бѣ сторилъ въ Своето отнасяне съ нациите, тоа, което се казва въ Стария Завѣтъ, да е направилъ, нито пъкъ Той наказва индивидуитъ или нации, за непослушание Неговата воля. Изкупление отъ грѣхъ и зло чрѣзъ смъртта на Неговия Синъ, както се описва въ Евангелията, не задоволява тѣхното иакърено чувство, защото, най-послѣ, никъмъ ежидествува грѣхъ и зло? Ние трѣбва да изберемъ, казватъ тѣ, между несъвръшеното добро и несъвръшенната сила; и което да вземемъ, Библията представа да бѫде авторитетна.

Сега, ние можемъ да прѣдположимъ, че е възможно всѣко копие на Библията да се уничтожи, но това не ще затрие Христианството. Защото, то живѣе въ живата Глава на църквата. Ние трѣбва да помнимъ че книгата е само едно срѣдство за постигане на единъ край; и че нейната цѣлностъ е въ откриване намъ цѣльта Божия въ Неговия Синъ. За този, очитѣ на когото сѫ втречени въ възкръсната Господъ, много отъ съвременната библейска критика ще му се види ищо-иѣща, ако не всецѣло безплодна. Въ многото детали, единството се губи, цѣльта не се вижда; човѣшкото сърдце се обрѣща назадъ, докато Богъ желае настоящи дѣла.

Само единъ въпросъ е отъ върховенъ интересъ за настъ: Марийния Синъ възкръсна ли отъ смъртта, и сега отъ дѣната страна на Отца ли е, и има ли всичката сила на небето и земята? Ако критикътъ рече: „Той не е възкръсналъ, а лѣжи въ нѣкой незнаенъ гробъ,“ тогава, отъ каква цѣнистъ еж всичките му (на критика) трудове и старания да докаже малките противорѣчия и грѣшки въ една книга, която може за настъ да е само отъ древенъ интересъ? Ако критикътъ рече: „Той е живъ сега и е Господъ на всички,“ тогава защо се главоболи да опровергава това, което въ естеството на случая е отъ много малка важностъ, и което Господъ може да опровергае въ кой да е моментъ чрѣзъ свое дѣйствие?

Старанията на съвремената така наречена висша критика на Библията, която има за цѣль да убие вѣрата на хората въ Библията е една голѣма етника напрѣдъ въ приготовляване пѫти за Антихриста. И това е отъ много по-малка важностъ за католицизътъ и православните, отколкото за протестантите. Защото за протестантите изгубването вѣрата въ Библията значи велика религиозна промъфна, която не може да не бѫде смъртоносна. Тя ще ги остави беътъ, беътъ учители, защото тѣхния изборъ трѣбва да е между библейското учение за Бога и Неговото отношение съ хората и вселената, и учението на пантеизъма.

Да отхвърлишъ или да игнориращъ Библията върху каквато основа и да било, е да игнориранъ и да отхвърлишъ Бога и Неговата цѣль въ човѣка, и така да се опреши на най-опасната страна, на измамата и призрака.

Варна, Мартъ, 1914 год.

П. М.

МЛАДЕЖКИ ОТДѢЛЪ.

Избиране Занятие.

Тръгващия на пъти трѣбва да има опредѣлена мисълъ на неговата крайна цѣль, иначе, той се скита наиступо, както корабъ въ широкото море, безъ карта, компасъ, или даже кормчия, каранъ отъ всѣки вѣтъ, и най-послѣ разбитъ о брѣговете на нѣкоя непозната страна. Уви, колцина на конецъ узнаватъ, че живота имъ е прѣкаранъ безцѣлно и че силитъ имъ сѫ изтощени напразно! Колцина много късно откриватъ, че дървото на живота имъ, косто би трѣбвало да се прѣвива отъ плодъ, е безплодно, само съ голи листа.

Живота е пътешествие, и тоя, който не успѣе, трѣбва внимателно да размисли за цѣльта и краятъ му. Така сѫщо, живота е растение, и трѣбва да се развие успоредно съ природните и битородни настоки. Всѣки човѣкъ, надаренъ съ способности и интелигентности, трѣбва да направи живота си успѣшенъ, особено въ настоящия просвѣтенъ вѣкъ. Явно е, че единичното дѣйствително извнинение за неспособността трѣбва да бѫде или неспособностъ или чиста лѣностъ.

Успѣха е сигуренъ за всѣкиго що притежава обикновенъ умъ, високъ идеалъ и расположение къмъ

работа, — за всѣки, който е готовъ къмъ жертвуване и безропотно тѣрпѣние, който е склоненъ да понесе потрѣбните мъжчинотии. Но колко малцина успѣватъ. Свѣтътъ винаги рѣзко се е раздѣлялъ на два класа: малцинството което успѣва, и мнозинството, което пропада.

Защо тъй мнозина не сполучватъ когато слушатъ сѫ толкозъ голѣми и възможностите толкозъ богати? Отговора е ясенъ. Човѣците не сѫ готови да заплатятъ цѣната на успѣха, тѣ сѫ глухи къмъ прѣдупрѣжденията на другите, тѣ прѣнебрѣгватъ уроците на опитността, и съ отворени очи насочватъ пѫти си къмъ скалитъ, кѫдето хиляди сѫ изчезнали въ бездната. Несполуката е резултатъ на прѣнебрѣгване естествения законъ.

Естеството не се движи по теория или по прѣдположение, но дѣйствува съгласно неизмѣнни факти. Когато нашия животъ се гради въ съгласие съ естествения законъ, успѣха е сигуренъ. Естеството не сѫществува напразно. Вселената не е една огромна погрѣшка. Има врѣме и място когато Богъ

дана случай на всъкиго, да спечели и да носи по-бъдни вънци.

Единът отъ важните факти въ естеството е, че човѣците сѫ правени да се отличаватъ до голъма степень въ природните им дарби, въ приспособимостта им къмъ особни занятия, и въ по-малка степень, въ естествените им желания. Всички не желаемъ ежитѣ иѣща, нито искаемъ да вършимъ сѫщия видъ работа. Тъй естеството дава едно разнобразие отъ работници за различните им работи въ своето поле.

Тогава, за да се разчита на успехъ въ живота, трѣбва още рано да се има прѣдъ видъ капитала на рѣка. За какво е човѣкъ естествено приспособенъ? Това не означава просто какво той *може*, но какво може да върши. За какво е човѣкъ надаренъ? Желания, блѣнове, въторги колко и да сѫ добри, не сѫ винаги показвания на гени, нито сѫ сигурни прѣдвестия на приспособимостъ за особено занятие въ живота. Ако проети желания биха могли да направятъ човѣците велики или богати, нѣмаше да има нито единъ бѣдникъ, што една неизвѣстна личностъ на земята. Слѣдователно, че винаги е желателно да се стрѣмимъ къмъ по-високото, никой не бива да прѣдприеме иѣща, които за него сѫ невъзможни, нито да прѣкрава въ постоянна тревога днитѣ имъ, като се старае да подражава великитѣ. Бъдете себе си. Вие имате ваше собствено и обено място и явление. Памѣтрете го, заемете го. Вършите работата имъ добре. Свѣтътъ се нуждае отъ вѣри и честни работници. Ако положението Ви е скромно и долно, подвизавайте се да достигнете до по-високо такова. Но-голъми и по-важни постове чакатъ само ония които сѫ пригответи да ги заематъ.

Високите положения и великитѣ дѣла изискватъ голъмъ куражъ и велики хора. Ако мечтаете за такива места, напрѣвте себе си достойни за тѣхъ. Винаги е възможно за кой и да е да води единъ честенъ, благороденъ и полезенъ животъ, което е цѣль усѣхъ и постижимъ за най-долния работникъ, както и за царя въ своя тронъ.

Високите служби и голъмото богатство не издаватъ добродѣтельта (ако и да, за жалостъ, тѣ често я рушатъ), и когато стигнемъ края на житейската тѣсна пътека, добродѣтельта остава единствениятъ паметникъ, които има да рухне при напито заминаване. Рано още въ живота трѣбва да си изберемъ иѣко честно занятие, което да разине по-благородните спаси на нашето битие, не врѣди колко скромно и да е то. Отъ друга страна, едно занятие, каквато знатностъ има да докара и каквито придобивки има да даде, ако, въпрѣки това, ежидествува за смѣтка на по-доброто естество на човѣка, не може да бѫде друго, освѣнъ позоръ.

Понѣкога, рано въ живота, човѣкъ показва силна наклонностъ къмъ иѣко особно занятие. Туй е сочене на естеството къмъ едно занятие, на което трѣбва да се обрѣне внимание. Такива бѣлѣжки примири сѫ отблѣжени въ частната история на човѣчеството. Благоговѣнниятъ Исаакъ Ватсъ, докторъ по богословието, бащата на днешната химнология (свещени пѣсни), чийто стихове се пѣятъ въ всички страни кѫдето евангелието е познато, и ще се пѣятъ докѣ свѣтъ свѣтува, и възможно и въ вѣчността, билъ роденъ поетъ. Баща му, изпадналъ въ

досада отъ неизвестиното дѣтско стихотворение, единътъ се опиталъ да го прѣмахне и прогони съ бой, наказание, което моментално се прѣкъсвало вследствие новото римуване на дѣтето, въ срѣдъ плачътъ и хълцанието му: „Татко, смили се за менъ да не слабея, и повече стихове не ща азъ лъя.“ Обиоската на бащата била странна и неизпънена, тѣй като и самъ той понѣкога „стихове“ редилъ. Единътъ, когато бащата билъ хвѣрленъ въ тѣмница заради убийствията имъ, майката често сѣдѣла на камънните прѣдъ тѣмничната врата съ дѣтето си въ ръцѣ, тѣнейки се, както имала обичай, съ думитѣ на безсърдечния Израилъ стихотворецъ. Но-послѣ сама тя поопиряvalа врodenата дарба въ дѣтето си, като прѣложила въ неиния пансионъ награда на ученика, който би съчинилъ най-хубавата „поема“. Наградата земало неиното седемъ годишно дѣтето, кое то се явило прѣдъ нея съ единъ не до тамъ съ прилични думи куплетъ. Тъй че по еплатата на родителското имъ наслѣдство, както и чрѣзъ рания примири, Ватсъ билъ роденъ за поетъ.

Тъй ежидо, Вениаминъ Вестъ, когато билъ дѣтет, скубалъ косметѣ отъ опашката на тѣхната котка отъ които правилъ четки за живописане. Често пакъ съ чудесно изкуство, съ вѣгленъ, скрицдалъ спящето лице на малкото сестриче. Съ тия съ ранни наклонности къмъ живописство, Вестъ паявалъ за каквътъ билъ отреденъ отъ природата да бѫде.

Симѣянъ, още съ подбрадникъ на гърди, като правилъ вѣгърни воденици и ги прикоравалъ на покрива на бащиния му пътникъ, прѣвѣщавалъ пропущия инженеръ що по-послѣ щѣмъ да стане. Дѣйствително, закона за наследството добъръ изявлявалъ бѫдащето на всѣки единъ отъ тия двамата. Иие сме произведение на праотците, и когато родителите почнатъ да обрѣщатъ внимание на великитѣ природни закони които управляватъ възпроизвеждането на човѣцкото племе; тогава ще имаме по-добри и по-велики мѫже, отколкото въ кой да е миналъ вѣкъ.

Голъми множества се раждатъ нещастии, като наслѣдватъ отъ праотците си темпераменти, страсти и наклонности, които правятъ живота имъ неизвестни и наврѣмена ужасна борба. Ако сте родени настаници, добъръ отхранени и възпитани, дайте хвала Богу. За вѣсъ тогава, усѣхъ трѣбва да е по-лесенъ. Вѣченъ и неизрѣчимъ покоръ ще бѫде ако не успѣте. Обаче, всички не сме облагодѣтелствувани съ добро и благородно праотителско наследство, и за мнозина усѣхъ трѣбва да дойде не като едно хубаво развитие на естествения гений, но като резултатъ отъ унорито тѣриѣливо и ежедневно старание срѣщу неблагоприятни влияния. Тогава въпросъ: „що да правя, какво занятие да избера?“ е много важно и изисква сериозно и внимателно обмисляне. Мнозина наслѣдватъ отъ родителите си свое занятие, както наслѣдватъ отъ тѣхъ и своя темпераментъ, и тъй дѣтето сѣдѣва занятието на бащата за едничката причина, че послѣдниятъ живѣлъ съ и умрѣлъ въ туй занятие.

Ако и въ тая практика и да има много прѣимущества, обаче не е най-добрата. Вие можете да сте способни да вършите по-добри иѣща. Ако е твой, запод да вършите само туй, което праотците ви сѫ вършили? Живота е пъленъ съ случаи. Благо-

връщанията често кръстосватъ пътя ни. Погледнете наоколо ви. Настоящия въкъ е въкъ на специализиране, — по земеделие, механика, наука, изкуства, литература и други. Не можете да обгърнете всички тия, но може да се посветите на едно отъ тяхъ. Сигурно, вие можете намърти мястото и работата за която сте припособени и като ги намъртите, заловете се за тяхъ. Живота е много къде, и не бива да се пръскава въ скитосване.

Прѣвежда: Ив. Д. Стефановъ.

На кого дължа възпитанието и образоването си?

Доброто влияние на Американските Евангелски училища у насъ.

Прѣди дванадесет години, прѣз единъ облаченъ денъ на септември, въ тихия градецъ Самоковъ, единъ младежъ отъ тракийските градчета, сиромашки облечень, съ нерѣшилъ изгледъ и крайно боязливъ, се спрѣ съ страхопочитание прѣдъ вратата на единъ обширенъ дворъ, въ който се издигатъ нѣколко високи здания, принадлежащи на Американска мѫжка гимназия.

Този бѣденъ и боязливъ младежъ влезе въ едно отъ тѣзи здания, гледайки плахо и недовѣрчиво странната ограда и усъщаше трѣскави трѣпки, като човѣкъ, чийто животъ зависѣше отъ онова, което ще намърти вътре. Да, защото този момъкъ носѣше въ душата си една силна жажда — да бѫде проповѣдникъ.

Въ дирекцията на училището той завари единъ младъ господинъ. Той бѣше директоръ на гимназията. Въ ражпѣтъ на този човѣкъ стоеше сѫдбата ми, бѫдящето ми и азъ очаквахъ съ замираеще отъ беспокойство сърдце неговата дума. И стигаше само една дума отъ него за да убие една млада, неукрѣпнала душа, да обезкуражи единъ искуственъ въ себе си юноша, да отрѣжи крилата на единъ плашливъ младенчески полетъ.

Но той не стори това лесно нѣщо. Той посрѣдно благосклонно моето свидѣтелство, прѣпоръжката която посѣхъ, моитъ желания и той намърти въ душата си топли думи, насырдчилъ, за да укрѣпятъ вѣрата ми терзаема отъ съмѣни и страхъ.

Бѣхъ приетъ за ученикъ. Иска ли казване, какъ щастливъ, какъ пиянъ отъ радостъ и свѣтли надежди, почнахъ училищната година.

Това бѣше прѣди дванадесет години, и сладкия споменъ на това велико за мене събитие сега се пробужда особно живо въ душата ми, заедно съ изближъ отъ най-гореща признателност. Нека кажа кому дължа този първи благотворенъ тласъкъ, нека назова, кои бѣха първите ми великодушни насырдчители — азъ имамъ това право, имамъ и тоя дѣлгъ. Като изключимъ родителите ми, които първи съградиха у менъ характеръ, азъ дължа за насоката на своето възпитание и образование на г. Ив. Цаковъ — сега пастиръ въ Шловдивъ, който при толкова свѣтли качества е и украсение на евангелските пастири; и на г. Л. Ф. Острандъ, директоръ на Американската гимназия въ Самоковъ, който безъ съмѣни, е отъ Бога изпратенъ да дойде въ България и да ѝ служи чрѣзъ учебното дѣло. Азъ съмъ не малко благодаренъ и на други четирма мисионери, които материално ми помогнаха.

Какво ми даде Американското училище въ Самоковъ.

То залъчи вѣрата ми въ Христа, най-великия и мѫдрия учителъ, Който свѣтътъ е ималъ. Наистина, азъ отидохъ тамъ като христианинъ, защото прѣди още да рѣша да става проповѣдникъ, азъ прѣдохъ сърдцето си на Христа, обаче сутрешните молитви, които се водятъ било отъ директора или отъ другите мисионери залъчи вѣрата ми, и увеличиха интересътъ ми въ Христа, да Го желая по-вече отъ всичко друго въ този свѣтъ. А това ме опази отъ много, много младежки пороци, за които не е тукъ мястото да говоря. Но едно врѣме азъ бѣхъ повлиянъ отъ нѣкои отъ съврѣменните философи и моралисти, въ ученията на които между доброто, има и много лоши и невѣрни нѣща, но благодарение на моите учители и добри възпитатели азъ се опазихъ отъ гибелното имъ влияние.

Въ Амер. училище азъ се научихъ да общамъ Библията по-вече отъ коя да е друга книга, или учебникъ. Между учебниците ми на стола, стоеше и Библията. До тогава азъ я само четехъ. А отъ тогава почнахъ да я изучавамъ.

Тамъ се научихъ какъ да се моля. Разбира се, още отъ кѫщи азъ бѣхъ свикналъ да изговорямъ молитви, но невѣрвахъ че тѣ отиватъ по далече отъ покривътъ. А въ Амер. училище, азъ имахъ случай не веднажъ да опитамъ силата на молитвата и да вѣрвамъ, че тя достига до тронътъ на Бога.

Тамъ се научихъ да вѣрша нѣкоя христианска работа, което ми доставяше голѣмо задоволство.

Тамъ се научихъ да работя и самъ да изкарвамъ за издръжката си. Тамъ се научихъ да живѣя по-скромно. Тамъ се научихъ да избирамъ добри книги за читене. Тамъ се научихъ да цѣни повече родителите си и да почитамъ учителите си.

Но не само възпитание ми даде Американското училище. То ми даде и образование, както дава коя да е друга гимназия у насъ. Нѣщо повече. Тамъ азъ се научихъ чрѣзъ риторически упражнения да говоря отъ трибуната, да водя словопрѣния, да декламирамъ свободно, да мисля самостоятелно и да пиша разбрано.

И така, азъ дължа моето възпитание и образование подиръ родителите ми, на Американската мѫжка гимназия въ Самоковъ. И като нейнъ възпитаникъ, азъ се гордѣя съ всичко, за което тя стои и което прѣкарва между народа ни.

Безъ съмѣни, не всички които сѫ влѣзли тамъ, сѫ излѣзли съ тѣзи нѣща, които азъ научихъ. Познавамъ мои другари, които тоже, заедно съ меѧщъ че рѣкатъ: ако не бѣше това училище, ние не бихме били днесъ на такъво положение, каквото сега заемаме. Познавамъ, тоже, и други мои другари, които дойдоха добри, но излѣзнаха лоши. Обаче, не училището, не учителите, че методите за възпитание и прѣподаване сѫ виновни за това — не, а други влияния, които навсѣ-кѣдѣ ги има и отъ които Америк. училище не се е избавило. Азъ зная, че дявола е по-силенъ въ чистите и добри мѣста и много слабъ въ лошите мѣста. Всѣкой, който е билъ въ Америк. училище и е излѣзъ отъ тамъ разваленъ и безъ образование, не може да обвинява никого другого, освѣнъ себе си. Защото, тамъ се дава случай на всѣкиго да се развива, тамъ се упътватъ всички въ правия пътъ, тамъ се даватъ баптизми и приятелски наставления, тамъ се молятъ за учениците, тамъ дисциплината е чудесно хубава и изправител-

на, и ако подиръ всичко това нѣкак излезе нехранимайко, дирете другадѣ причината, а не въ това училище.

Влиянието, което упражнява Амер.-училище всрѣдъ нашия народ се вече чувствува и не е далече денътъ, когато то ще се посочи за образецъ на възпитателно и образователно заведение.

А това което може да се каже за мажкото Амер. училище, може да се каже също и за дѣвическия Амер. училище въ Самоковъ и въ Ловечъ. Ние трѣбва да bla-

годаримъ на тѣзи, които сѫ дошли отъ далече за да възпитаватъ и образоваватъ дѣцата ни. Тѣхната цѣль е велика, е божествена. Не укоръ, а насърдчение и подкрѣпа тѣ заслужаватъ. И ако има въ България нѣкога министъръ на просвѣтата, който ще милѣе по-вече за учащи се отколкото за партията си, този министъръ ще признае тѣзи три Американски училища за равни съ нашите гимназии и нѣщо по-вече, че ги посочи като първи възпитателни фактори въ страната ни.

Заради България.

„Заради Сиона щма да мълкна
и за Иерусалимъ щма да се утѣши.“
Исаия 61:1.

Въ Исаия ние виждаме най-благородния типъ на патриотъ-пророкъ. Цѣлия неговъ животъ и работа бѣха прѣбладани отъ влечението — любовъ къмъ Бога и любовъ къмъ отечеството.

Неговата главна мисълъ бѣше да освободи своите сънародници отъ грѣхътъ, който ги раздѣляше отъ Бога и така прѣпятстваше имъ да изпълнятъ великата функция, за която Богъ ги бѣше избралъ.

Той порица онѣзи, които грабѣха земята и притуриха „нива при нива,“ и порица тоже и ония, които бѣха силни да пиятъ вино.“

Като Божий пратеникъ, той имъ говорѣше да спратъ да вършатъ зло и да се научатъ да правятъ добро, да търсятъ правосѫдие, да повдигнатъ угнетениетъ, да помогнатъ на сирачетата и вдовиците.

И заради своя възлюбленъ Иерусалимъ, Исаия казава, че не ще да мълкне и не ще да се утѣши доклѣ неговата велика работа за национална правда не се осъществи.

Този е духътъ — този немълчеливъ и неутѣшимъ духъ прѣдъ лицето на народни грѣхове — е нуждата днесъ. Защото и нашата нация има свойъ народни грѣхове. Вземете за примѣръ голѣмиятъ националенъ грѣхъ на невѣздѣржане и социалните зливи, които се раждатъ и кърмятъ отъ алкохолната търговия.

Социалните резултати на крѣмарската търговия сѫ така застрашителни и така широко разпрострени, щото гласътъ и думитъ на древния пророкъ Исаия сѫ нуждни да се чуятъ и между настъ.

Безъ съмѣнѣние длѣжностъ е на всѣки истиненъ патриотъ да погледне въ лицето на това национално зло и да се бори съ него. Заради България ние не биваме да мълкнемъ. Ние трѣбва да се съпоставимъ срѣщу крѣмарската търговия и да я прѣмахнемъ, защото тя е мораленъ и материаленъ врагъ на народа ни.

И какъ можемъ да мълкнемъ, като знаемъ, че прѣзъ 1910 год. е произведено 2,780,689 литри спиртъ и продаденъ сѫщата година 2,375,356, а въ 1911 год. се увеличило на 4,103,323 литри? Прѣставете си само какво значи това: хиляди български домове страдащи и разиспани, жени и дѣца заробени и хвърлени въ мизерия и грѣхове!

Какъ можемъ да мълчимъ, като знаемъ каква голѣма роля играе алкохола въ нашия общественъ животъ, като родилка на прѣстѫпници? 90 на стотѣ отъ прѣстѫпленията въ тази страна се причиняватъ отъ умѣреното пиене на алкохолъ. Хора, които друго яче

биха могли да бѫдатъ добри граждани, сѫ станали прѣстѫпници поради пиенето. Тѣзи факти трѣбва да стрѣснатъ всички истинни патриоти, маже и жени и да ги повикатъ на борба съ това зло.

Ако има още едно нѣщо, което трѣбва да изтръгне нашия силенъ протестъ противъ алкохола, това сѫ малките дѣца — сираци, идиоти и просици, родени отъ пияни родители, които на всѣка стѫпка ни спиратъ и задѣватъ по улиците всѣки денъ. 90 на стотѣ отъ малките прѣстѫпници сѫ рожби на пияни бащи, или пияни майки. Въ съвремената и необходима борба за по-висока заплата, отъ върховна важностъ е да се съзнае, че отъ економическа и социална точка зрѣните, похарчването на такива голѣми суми и отнимането хлѣба и дрешката и обувката на малкото дѣте, за да се напълни тѣрбуха на терекията пиянъ е най-жестокото убийство.

Могатъ ли християните, спокойно и безмѣлъвно да почиватъ въ домовете си, когато знаятъ, че толкова хиляди дѣца верѣдъ нашия народъ носятъ жестокостта на пияни бащи и пиянски домове и сѫ ограбвани не само отъ храна и дрехи и подходяще място за спане, но и отъ бащинска грижа и майчина любовъ, ограбвани отъ ненаситната жажда за алкохолъ? Азъ не завидядъ на човѣка, който като знае страданията причинени на безпомощните дѣца отъ пиенето алкохолъ, не желае да се бори и до смърть съ този страшенъ врагъ и причинителъ на дѣтски сълзи и въздишки.

Но, ще рекатъ пѣкои: що можемъ ние да сторимъ? Богатството отъ алкохолния монополъ е толкова голѣмо и жаждата за пиене между народа ни е тѣй сила, щото чувстваме се безсилни да направимъ нѣщо за реформиране.

Нека ви покажа нѣкои нѣща, които могатъ да се извѣршатъ отъ най-обикновените хора и които сигурно ще ни доведатъ до добри съчинни.

1. *Nие можемъ и трѣбва да почнемъ сами да не пиемъ.* Като правимъ тѣй, ние вършимъ най-доброто и най-мѣдрото нѣщо, както за себе си, тѣй и за другите. Единъ велиъкъ наученъ мажъ — Сэръ Викторъ Хорслей казва: „че човѣкъ който желае да употреби своите сили за доброто на себе си и на другите, може да стори това най-добрѣ и за най-дѣлго време, като съвѣршено отбѣга алкохола.“

Съ нашето отказване да пиемъ алкохолъ, крѣмарската търговия ослабва, пропада финансово и колкото повече пораства числото на ония, които не пиятъ, толкова по-малко става числото на крѣмитѣ. Въ с. Вой-

водово, казваше ми веднажъ кръчмаря, че щълъ да се вдигне отъ селото, защото селяните не пияли. Когато всички спратъ да пиятъ, кръчмарите ще изчезнатъ.

2. Ние можемъ да помонемъ за пръманахане на алкохола, като убъдимъ други въ злото, което носи съ себе си пиецето алкохолъ. Не е само пияницата, който тръбва да се спечели. Възпрѣятствието е по-добро отъ цѣрквата. Въ домоветъ ни има младежи, на които тръбва да разправимъ за опасната природа и следствия на алкохола и да се въодушевяватъ съ високи идеали за обществена служба.

Между нашите приятели и съсѣди има младежи, които могатъ да бѫдатъ новлияни въ добра насока чрезъ нашия примѣръ и чрезъ мъдри и сладки думи за насърдчение. Нашите слуги, които пиятъ, нашите купувачи и съдружиници, които пиятъ, макаръ и да не се опиватъ, тръбва да се убѣдятъ тактично и да се привлекатъ къмъ страната на тѣзи, които се борятъ за честити домове и за по-добри и по-здрави социални условия.

3. Ние можемъ да сторимъ много нѣщо чрезъ една сила и говорна организация. Много е мѫжно да се организиратъ въ такъвъ борба даже добритъ и трезвени хора. Има хора които осаждатъ пиецето и разрушителната сила на алкохола, но когато се покаянъ да влѣзатъ въ нѣкоя организация за дружна борба, тѣ отказватъ, като даватъ 99 причини. А на обратната страна, хората които въртятъ алкохолната търговия, никога не показватъ такъвъ слабостъ. Тѣ стоятъ рамо до рамо едни до други и дружно се борятъ противъ всичко което руши търговията имъ и това е тѣй, защото тѣхния собственъ интересъ се докосва, а не интереса на обществото. Тѣхното мото е: „нашата търговия“, „нашата политика“, „нашия джобъ“ и тѣ стоятъ организирани да защитятъ своя интересъ.

Не тръбва ли и пие да се организираме за да запазимъ домоветъ си, обществото, младежъта и народа си? Не сѫ ли дѣцата ни, и дѣцата на народа ни по-скъпи и по-мили, отколкото интереса на шепа помраченни кръчмари? Не сѫ ли мѫжетъ и женитъ, за които Христосъ е умрълъ много по-важни, отколкото така нареченния държавенъ интересъ отъ кръчмарската търговия? Живота е много кратъкъ и нуждата отъ въздържане е много наложителна за всички настъ, да застанемъ на едната страна и да се откажемъ отъ съдружието съ тѣзи, които гласуватъ и поддръжатъ алкохолната търговия. Заради България, и заради дѣцата, пие тръбва да сторимъ това.

4. И най-послѣ ние можемъ да помонемъ въ тая неравна борба съ алкохола чрезъ молитва за лична сила и водителство, и за по-ясна вѣра въ крайната побѣда на въздържането. Мотиви вѣрваше, „че никое демократическо движение не може да бѫде успѣшно безъ религиозна основа.“

Реформаторите по въздържане уповаватъ на своите старания, но тѣ се надѣватъ теже на Божествената работеща сила. За сила, търпѣние и куражъ да водимъ борбата, пие гледаме — и не напразно, — къмъ великия капитанъ на нашето спасение; къмъ него, който неотклонно и смѣло вървѣше къмъ опасностъта и смъртта заради всички хора. Отъ Него пие черпимъ сила, като се надѣваме, че ще можемъ да продължаваме тая работа на социално реформиране.

Молитвата е велико изпитание, и добъръ източ-

никъ за сила. Използвайте я въ борбата съ алкохола. Можете ли да се молите за побѣдата на въздържането?

Веднажъ, когато Чарлсъ Фини, прочутия проповѣдникъ, водилъ събрание, дохаждъ при него единъ човѣкъ да го пита, какъ може да постигне по-високъ животъ. Гнѣвъ Фини му казалъ: „моли се съ тази молитва: „О, Господи, азъ ще ти служа въ моя домъ.“ Човѣкъ повторилъ молитвата съ явна искреностъ. Сега, казалъ г. Фини, моли се съ тази молитва: „О, Господи, азъ ще ти служа въ моя дюкянъ.“ Човѣкъ се изправя на краката си и казалъ: „Г-нъ, азъ немога да се моля съ тази молитва, защото съмъ кръчмаръ,“ и си отишълъ.

Съгласете се съ менъ, че нѣма нито единъ кръчмаръ въ цѣла България, който дѣйствително може да се моли за успѣха на търговията, която упражнява. Можете ли да се молите за успѣха на кръчмаръ? Има ли поне една църква въ България, която смѣе да се моли за успѣха на кръчмарството? Азъ ви казвамъ, приятели, че е абсолютно невѣзможно за кой да е човѣкъ искрено и истино да се моли за напрѣдъка на спиритната търговия, защото колкото повече тя напрѣдва, толкова повече тя произвежда прѣстѫпници, израждания, сираци, идиоти и домашна мизерия. Ние можемъ и тръбва да се молимъ за грѣшника, за пияницата, дори и за кръчмаря и пие се молимъ за тѣхъ, Богъ да ги свѣсти и съзнаятъ положението си, но нека потретя и сильно наблъгна, че пие не можемъ да се молимъ за успѣха на самата кръчмарска търговия, напротивъ искаме нейната смъртъ. А това, приятели, което е толкова лошо, че не можемъ да се молимъ за него, то е толкова лошо, че не бива и да го крѣпимъ съ примѣрътъ си, съ паритетъ си, съ гласътъ си. Ако кръчмарската търговия е толкова лоша, че не можемъ да се молимъ за нея, следва, че тя е толкова лоша, че не бива и да съществува.

Прочее, въпроса за въздържане е единъ велиъкъ националенъ въпросъ. Той апелира къмъ всички истини нациотитески мѫже и жени. Нацията ни е въ опасностъ. Мѫже и жени, година подиръ година се разпадатъ — тѣлесно, умствено и духовно — чрезъ алкохола. Кой отъ васъ ще се съедини съ дружината, която се бори съ този националенъ врагъ? Пиянскиятъ забравени дѣца апелиратъ къмъ настъ. Сърдесъкрушените жени на пияниците апелиратъ къмъ настъ. Самите пияници апелиратъ къмъ настъ и многото които ще станатъ пияници, ако пие стоимъ хладнокръвни, апелиратъ къмъ настъ. Бѫщащето поколѣние още не родено апелира къмъ настъ да пригответъ пътя за тѣхното идване. Кой отъ настъ може да заглуши и да не се отзове на тѣзи отчайни викове? Нещемъ ли пие да посвѣтимъ себе си въ името Божие и за доброто на човѣчеството, на тая велика и славна борба, заради доброто на нашата земя? Апелът днесъ е за волентири, да се биятъ и побѣдятъ врагътъ, който е между настъ. Борбата за свобода е една борба и когато пие земемъ мѣстото си подъ знамето на въздържането, пие се поставяме въ редоветъ на всички, които въ далечното минало, и лани сѫ се били за свободата на народа. Заради България, заради майките и дѣцата, нека издигнемъ своя гласъ на протестъ противъ алкохолното зло и нека не мълкнемъ, не се спремъ докѣ алкохолъ съ всички свои социални и домашни злини не се измете отъ отечеството ни, което тѣй много обичаме.

П. М.

Какво свътътъ дължи на Методистите!

(Продължение от брой 1).

Джонъ Уесли не бъше наклоненъ да остави Епископалната църква. Той мислѣше, че човѣкъ не може да се обърне и спасе вънъ отъ църквата и се силно съпостави на проповѣдитѣ на Хуайтфилдъ, защото проповѣдаваше на отворено; но когато свещеника на баптистата му църква въ Елпорът отказа да му даде амвона, той отиде въ гробищата и се изправи на надгробния камъкъ на починалия си баща като на амвонъ и проповѣдава на хората които бѣха надошли около него. Хуайтфилдъ, като не можа да събере слушателство въ църквата, отиде между копачите на каменни въглица, събра около себе си 260—300 души още на първия ден и проповѣдава евангелието съ таъкъ патосъ и сила, чото слушателите съдвали можаха да спратъ сълзите си и подиръ нѣколко дни, повече отъ 20,000 хиляди души се събраха да го слушатъ. Дяволът изиграва своята роля най-устѣшно, когато застави вѣрующите да приематъ само едно място за свещено и отказватъ да търсятъ спасението на хората, осъвѣнъ ако тѣ не дойдатъ на църква. Азъ вѣрвамъ, че чистия въздухъ на отворено място е тѣй святъ, както нечистия въздухъ въ коя да е притворена църква, и при все, че църквата е за богослужение и организирана работа, църковните членове трѣбва да излѣватъ по площи и мегдани, по долини и хълмове да подирятъ и спасяватъ починалите. Библията е книга и за отворени мяста. Тя почва отъ отворено място въ Едемската градина. Законътъ бѣше даденъ на отворено място. Пѣсенъта на ангелите надъ Витлеемското поле се пѣ на открито място. Много отъ чудесата и проповѣдитѣ на Христа станаха на отворено място. Прѣображението стана на открито място. Разпятието бѣше на отворено място, възкръсението стана на отворено място, възнесението бѣ на отворено място и второто идване на Спасителя ще бѫде на отворено място.

По-нататъкъ, Методизъма даде на жената по голѣма сфера на полезностъ. Сусана Уесли, майката на Джонъ и Чарлсъ бѣше най-забѣлѣжителната жена. Красива нагледъ, тя бѣ много по-красива въ характеръ. Майка на 19 дѣца, да се грижи за тѣхната отхрана и възпитание, тя отдѣляше по единъ часъ всѣка заранѣ и по единъ часъ всѣка вечеръ за молитва и за изучване Божието слово. Както Лютеръ, тя имаше толкова да върши, чото тя чувстваше нужда, че трѣбва да прѣкара най-малко два часа всѣки денъ съ Бога. И при все че на нея не бѣ дадена служба въ църквата, тя вършеше велика работа въ своя крѣгъ. И това е въ хармония съ учението на Новий завѣтъ. Каквото и да е искалъ да каже ап. Павелъ, когато пишеше на жените да не говорятъ въ църква, на събранията, той не е искалъ да каже, че тѣ не трѣбва да сѫ проповѣдници, защото Духътъ е писалъ: „Синоветъ и дѣщерите ви ще пророчествуватъ,“ и тритѣ дѣщери на Филипъ бѣха проповѣдници. Макаръ на жената да не е дадено официално място въ църквата, тя има правото да проповѣдава Христа на единъ или на стотина души, както Богъ ѝ дава случай.

Методизъма е увеличилъ теже сферата и на миряните. Когато Тома Максфилдъ почна да проповѣдава, Джонъ Уесли се уплаши. Като членъ на Англиканска църква, той вѣрваше въ Епископското рѣкополагане.

Ако нѣкой проповѣдаваше безъ законното назначение, бѣше не авторитетно, не законно. Той, съдователно, избрѣза да отиде въ Лондонъ и да спрѣ това безредие. Майка му, обаче, каза: „Бѫди внимателенъ, Иване, какво ще правишъ съ този младежъ, защото сигурно и той е повинанъ отъ Бога да проповѣдава, както и ти.“ Когато Уесли го чу да проповѣдава, той дойде до заключение, че майка му бѣше права и не вѣзпрѣ младежа, а го настрѣчи въ работата. Отъ тукъ и така започна дѣлгата редица на миряни проповѣдници, чийто наследници бѣха Чарлсъ Спѣрдженъ и Д. Л. Муди, пай великиятѣ евангелски проповѣдници въ деветнаесето столѣтие. И при все, че нито единъ отъ тѣхъ не бѣше членъ на Методистката църква, тѣ бѣха рѣкоположени отъ Бога, безъ полагане на Епископски рѣцѣ.

Прѣди нѣколко години една жена, която имала дѣрзостта да проповѣдава, била повикана въ едно събрание да отговаря за работата си. Изправена прѣдъ една комисия, тя била запитана: „Рѣкоположена ли си да проповѣдавашъ?“ „Не,“ отговорила тя, „но азъ съмъ отъ горѣ рѣкоположена.“ И така всѣки мажъ и жена родени отъ Бога и желающи да придобиватъ души за Христа, иматъ правото да го проповѣдаватъ като Спасителъ на грѣшниците. Андрей не чака рѣкополагане, но на мѣри братъ си Симона и го доведе при Христа. Факта, че любилъ Христа е всичкото рѣкополагане отъ което се нуждаелъ за да кажелъ на други за спасителната сила на Христа.

Методизъма е далъ па свѣта единъ дѣлъгъ листъ отъ герои. Джонъ Уесли бѣше герой. Повече отъ веднажъ той е билъ влеченъ по улиците уловенъ за косата. И въ единъ случай, човѣка който го влече, говорѣлъ: „Каква хубава коса има!“ Повече отъ веднажъ той е проповѣдавалъ за Христовата крѣвъ и лицето му е било окървавено отъ ударитѣ на тѣлата. Той е работилъ неуморно. Срѣдно по три проповѣди е дѣржалъ дневно за 40 години и е живѣлъ 88 години. Тѣй че, всѣки проповѣдникъ който желае да живѣе дѣлго, нека проповѣдава по три пъти на дено! Само една проповѣдь на седмицата е възможно да убие и проповѣдника и църквата. Г-нъ Уесли е ималъ обичай да проповѣдава на петъ часа сутринта и хората сѫ отивали единъ часъ по-рано да заематъ място.

Джонъ Нелсънъ бѣше християнски герой. Брѣзъ и пламененъ като ап. Петъръ, той всѣкога прѣпочиташе да върши доброто и правото и да страда за убѣжденията си. Веднажъ като работѣлъ при изграждането на едно обществено здание, заповѣдали му да работи и въ недѣля и когато отказа, било му отговорено: „Царската работа не знае почивка.“ „Да,“ отговорилъ той, но азъ служа на Царътъ на Царствѣ и Неговата заповѣдъ е да почивамъ въ Недѣля.“ И въ резултатъ на неговия отказъ, нито той, нито другаритѣ му работили въ недѣля. О, каква вужда имаме отъ Нелсоновци между нашето работничество — работници които ще пазятъ недѣлята не само за почивка, но и за освящение и Богуслужение. Когато Джонъ Нелсънъ билъ арестуванъ като скитникъ, при все че той честно е изкарвалъ своята прѣхрана, той до край устоя вѣренъ на Христа и на истината. Жена му като се явявала прѣдъ прозореца на тѣмничната клѣтка постоянно му казвала:

Иване, бъди въренъ, Богъ ще се погрижи за менъ и дъщата ни.“ Между войниците той е ималъ голъмъ успѣхъ. Къде то и да отидѣлъ, той винаги е изблѣгалъ на факта, че Христосъ е неговия вождъ, заповѣдитъ на Когото изпълнява всѣки денъ.

Уилимъ Громшо, Хауелъ Харисъ и много други бѣха герои на вѣрата. Г-жа Хънингтонъ бѣше героиня въ методистката църква. Отъ благородна жилка и всрѣдъ разкошна обстановка, тя прѣдала на Христа и сърдцето си и парите си, и влиянието си, и нейния домъ става центъръ на методизма. Тя продала своите скъпоцѣности, облѣкла се скромно, за да може да даде за работата си повече отъ половинъ милионъ долара. Нейния примѣръ е настърдилъ много богати християни мѫже и жени да вложатъ своите пари и влияние върху олтаря на Христа и Неговата църква.

Не ще ми постигне врѣме да говоря за многото други герои.

Свѣтътъ дѣлжи на методизма за демонстрацията

на факта, че не може да има разводъ между вѣрата и знанието. Методизъмъ има своите корени въ Оксфордския университетъ. Святия клубъ, въглавен Джонъ Уесли се срѣщаше да изучава Нови Завѣтъ на гръцки. И тѣ всичи бѣха хора съ висше знание и наука.

Прочее, като приемемъ, че има нѣкои проблеми за настъ да разрѣшимъ, които принадлежатъ особено на нашето врѣме, и които изискватъ начини, съвсѣмъ различни отъ миналите, трѣбва да подчертаемъ, че срѣдството за спасение и намиране животъ вѣченъ е сѫщото. Нѣма нова Библия, нѣма нови доктрини. Ние днесъ не се нуждаемъ отъ нова Библия, отъ нови доктрини, отъ нови условия. Старата Библия е Божие слово и сила Божия за спасение на всички, които вѣрватъ и днесъ, както е била въ миналото. Старите доктрини, доктрините на историческата вѣра сѫ още цѣни и необходими за нашето спасение. Нека вѣрвимъ по стапките на Началникътъ на вѣрата ни като прѣдадемъ себе си, живота си, и имота си Нему.

„Иудейскиятъ мѫдрецъ“ и съврѣменитъ японски първенци.

Младежкото христианско дружество, бидейки всенародна организация, има растещи клонове и въ будна Япония. Напослѣдъкъ дружеството си е построило здание въ града Кобе, по случай на което събитие четемъ въ британското Y. M. C. A. Review слѣдните бѣлѣжки:

„По врѣме освещението на новото здание въ Кобе, получиха се поздрави отъ управителя, кмета и други видни японци. Подпрѣдсѣдателътъ на търговската камара изпрати писмо въ което казва: „Религията е животъ, животътъ на нашето отечество. Безъ религиозно образование, крѣпко мѫжество между настъ нѣма да се прояви, международенъ миръ ще бѫде една невѣзмъжностъ . . . безкористно, честно управление не може да сѫществува. Дано това здание бѫде разсадникъ на религиозенъ животъ, който обосновва всички добри начинания.“ А графъ Окума, основателъ и шефъ на либералната партия, въ една рѣчъ,—при освещение на китайската Мл. Хр. Друш. dormitorия въ университета Васеда—казалъ:

„Въ ученията на японските и китайските крупни мѫдреци има единъ фаталенъ недостатъкъ, който се състои въ това че, като говорятъ за добродѣтина и морала, тѣ не наблѣгатъ достатъчно на духовниятъ въ човѣшкото естество елементъ; а народъ, който занемари въ себе си духовното, макаръ и да повирѣе за врѣме, е осажденъ на упадъкъ и гниежъ. Началото на съврѣмената цивилизация лежи въ ученията на Иудейския Мѫдрецъ който единственъ доставя необходимата (за социална обнова) морална динамика.“

Четеце, ти подобно нѣщо отъ бѣлгарски държавникъ чулъ ли си?

Прѣди ланската война, която ни направи поговорка и посмѣшице между народите, настъ бѣлгарите лѣскаха съ ироziщето „японци на близкия истокъ.“ Защо „японците отъ близкия,“ така позорно свѣршиха, па и сега пѣтуватъ сѣ къмъ гроба на народите? Защото умѣтъ имъ бѣ и е отровенъ съ материалистичната философия. Както японците и ние тѣрѣхме възраждане. Цѣльта ни бѣше еднаква, ала не и пѣтищата. Японците отиваха за подкладка на своята култура при положителните англосакси, когато ние заемахме отъ отри-

цателните латини (френците,) чиято философия на живота има онзи „fatalenъ недостатъкъ, който се състои въ това че, като говорятъ за добродѣтина и морала, тѣ не наблѣгатъ достатъчно върху духовниятъ въ човѣшкото естество елементъ.“ И тѣй вмѣсто възраждане достига се израждане. А народи съ неизправни прави само гробътъ може да изправи.

С. К. В.

Войникъ Христовъ.

Войникъ Христовъ не съмъ ли азъ
Служащъ сега въ свѣта?

Приличатъ ли на менъ, тогавъ,
Страхътъ и лѣността!

За мене подвигъ нѣма ли,
Ни врагъ да ме грози?
Ахъ, мой ли еж приятели
Господните враги!

Ще видя ли блажениятъ край,
Тѣй, безъ да съмъ борецъ?
Така ли се прѣвзематъ рай,
Награда и вѣнецъ!

Дали, съ тозъ лѣностъ покой,
Ще сполучя азъ прѣвъ
Туй други що добиха съ бой,
Страдания и кръвъ!

Не, не: ако ща дѣлъ и власть
Съ Царя на вѣнчността,
Днесъ трѣбва, днесъ, да земамъ частъ
Въ борбата за Христа.

Въ Христа вси подвизатели,
Чрѣзъ Божия благодать,
Ще бѫдатъ побѣдители,
Когато даже мрътъ.

Войникъ Христовъ не съмъ ли азъ,
Служащъ сега въ свѣта!
Приличатъ ли на менъ, тогавъ,
Страхътъ и лѣността!

Прѣведе: С. К. В.

„Прискърбна е душата ми до смърть.“

Кой пе е плакалъ, страдалъ и ридалъ за да не знае що е душевна болка, мракъ и терзание?

Свѣтът ни дава достатъчно случай да се радваме, веселимъ и спокойно да живѣмъ; но кой би могълъ да откаже че той пе ни дава много повече мотиви за горчивъ плачъ и ридания?

Кога ще се свѣршатъ бѣдствията на човѣшкия родъ?

Отидете дѣто искате, дали въ градоветъ шумни или въ селата привѣтливи, дали—въ полята обширни, урвите самотни,—или пѣкъ въ далечните безплодни пустини: даже—въ тѣмните педра на земята и въ прозрачната небесна ведрина—наврѣдъ е мракъ, самотность и тѣга!

Да, животът ни дава достатъчно поводи за лезадоволство, скрѣбъ и разочорование.

Подобни душевни терзания сѫ присъщи на всѣки човѣкъ. Та що е историята на човѣшкия родъ?

Не ли история на свѣтовната му тѣга,—отгласъ на хиляди по хиляди страдални вѣздишки, горчиви пориви, празни надежди и суетни мечти.

Нѣма въ историята епоха въ която да не срѣщнемъ скърбните размишления на човѣка предъ своята жестока сѫдба. Това душевно настроение не е рожба на новитѣ врѣмена. То личи въ разните исторически епохи; и е толкова старо, колкото и свѣтътъ; но подъ влиянието на новитѣ културни условия, приема нови форми; изказва се въ нови мотиви.

Да не говоримъ за Индия, която още прѣди 2000 год. бѣ люлката на тия размишления; а не по малко ги срѣщаме и въ странициѣ на Вехтия Завѣтъ.

Дори въ опова врѣме, когато човѣчеството е билъ—онѣ тѣй младо, съ животъ и опитности пищожни, не малко се замислило надъ своята помощъ прѣдъ величието на природата и необятността на вселената,—падъ призрачността и суетните примамки въ живота; оплаквало се е горчилата на битието, като е блѣнувало за другъ по-добъръ животъ. А не веднѣкъ е доходжало и врѣме, когато е прѣставало да мечтае за щастие и животъ, тѣмни и смѣтни като блѣнъ, защото всичко е суета на суетите.

Сѫщите тѣжни поти срѣщаме и въ Античния миръ когото обичаме заради неговата хармония и жизнерадостностъ. Бодрилъ и спокоешь мирогледъ на Хомеровитѣ пѣсни често се застъняра отъ твърдѣ скрѣбпи размишления.

А не по-малко ги има въ древните елегици и философи на Елада. Много пессимизъмъ срѣщаме и въ пай-обикновенниятѣ епически учения въ древността.

Може да се каже, че прѣзъ цѣлата литература отъ античния миръ, дори до днесъ, се прозира траурната нишка отъ душевните терзания на човѣка коя е причината и глѣ е истоцника на мировата скрѣбъ?

Има безпричиненъ плачъ и роптане въ свѣтътъ човѣшко страдание. То е едно смѣтно душевно терзание, необузданъ стремежъ къмъ невнятното и горчиви ридания поради самотность и вѫтрѣшно неудовлетворение.

Смѣртъта е другъ мотивъ—, като безмилостенъ похотителъ на животъ, като истоцникъ на страхъ и трепетъ поради нейната таинственостъ и като прѣдѣль задъ който мисълта човѣшка не може да проникне. Но има и случаи когато смѣртъта пе дразни човѣшкия духъ; то-

гава вече настава едно болѣзньено примирение на безверника или дѣлбоко религиозно разположение на духа при очакването на смѣртъта, като прѣдѣль задъ който настава загробовното сѫществуване на душата.

Писимица пѣкъ отдава душевните терзания, при мировата скрѣбъ на човѣка, на суетността и бездѣлието въ живота,—на царящето зло и поквара въ човѣчеството. А идеалиста ги търси въ мимолѣтността на щастето и въ вѣчно гонимия идеалъ, който като мамлина мечта, обитава само въ областта на въображението.

Анархистъ приписва свѣтъвата скрѣбъ въ устройството на общество, обществото и дѣржавата, като източници на злини, страдания, неправди и узаконени прѣстъпления.

Когато пѣкъ философа я счита като резултат отъ неподобствената срѣща съ неизбѣжното въ свѣта отрания и като слѣдствие отъ дѣйността на мислящия умъ като неизбѣжна последница отъ стремежа къмъ по-добъръ животъ—отъ онай умствена и нравствена неудовлетвореностъ, която е източникъ, отъ една страна, на всички най-силни душевни терзания, а отъ друга—на всички най-цѣни побѣди, напесени отъ човѣка надъ всичко което е прѣчело на непрѣривния му стремежъ къмъ усьвѣшепствуване.

А христианина и (мировата скрѣбъ) памира въ грѣха на човѣка, като причинителъ на всѣко зло. Кой е неговия учителъ?

„Христосъ, истински пѣвецъ на свѣтовната скрѣбъ! За него се казва, че само единъ пѣтъ е виденъ съ усмивка на уста.

Но въ учението му, като пѣвецъ на мировата скрѣбъ, пѣма току що казапитъ мотиви на безпричинна тѣга и роптане, а—непрѣживѣци отъ никого душевни терзания поради нежна любовъ къмъ падналото човѣчество.

„Прискърбна е душата ми до смѣрть!“ Тукъ нѣма озлобление, а болезнено състрадание: тукъ пѣма високомѣрното и грубо роптане на поета, а—великодушното и безпримѣрно смирение само на богочовѣка. До като поета или философа не вѣрва въ прогреса и отхвѣрля принципите на христианството, до тогава за него пѣма другъ изходъ, освѣйтъ отчалинието.

Великия руски сърцеведецъ, Гоголь, въ едно писмо до свой приятелъ, казва: „че единственото лѣкарство противъ скрѣбъта и разочороването, които сѫ не пѣлили цѣлия миръ, се памира само въ стремежното къмъ каквато и да било цѣль.“

Къмъ каквато и да било цѣль?

Поета не опрѣдѣля именно каква цѣль, а посочва само единъ стремежъ, къмъ къквато и да било. Като чели стремежътъ има значение само като забава, която посъди до толкова разтуха до колкото е забавителна.

Христосъ, „поета надъ поетите“ отива по-високо—като посочва стремежъ съ цѣль опрѣдѣлена, пай-благородна и хуманна:

Любовъта къмъ близния или же „Правете на другите това, което искате и на васъ да правятъ.“

Ето разрѣшението на въпроса! Христианството, като поставило за свой основенъ принципъ—любовъта къмъ близния—или изразено съ свѣрѣмената философска формула, алtruизъмъ, не само разширява душевните добродѣтели на човѣка; но дава на прѣжното му егоистично сѫществуване голѣма цѣль, която твори характера, въз-

вишава душата, разширява благородните чувства и облагородява сърдцето.

Цълъ, къмъ които най-малкото приближение, дОСТАВЯ на човъка вътръшно удовлетворение!

Тъй че свѣтовната скърб, които е вслѣдствие връдения въ човъка стремежъ къмъ усъвършенствуване, резултатъ отъ онай умствена и нравствена неудовлетвореност и като неизбѣжна послѣдица отъ дѣйността на мислящия човъшки умъ. Подъ благотоворното въздѣйствие на християнските идеи, става мощната сила, за най-цѣнитѣ, успѣхи на човъка и за най-сигурната победа надъ злото, верѣдъ безпощадната и жестока борба въ живота.

Да се помогне на хората въ безпощадната свѣтъвна човъшка борба; да се прѣсле тѣмнината въ тая мрачна ноќь, живота: да се въдвори на земята възможната хармония на правдивите интереси и отдавна очакваното царство на правдата и неопитнена свобода — ето великата социална проблема; ето цѣлта на живота!

Тогава и само тогава ще спечели човѣчеството многоочаквания душевенъ миръ.

„Миръ на земята и благоволение на човѣцитетъ,“ казва Христосъ.

София 15.II.1914 год.

Д. Жешевъ.
(студентъ)

Истинската природа на човѣка.

Единъ съврѣмененъ мислителъ е казалъ: „Това, отъ което хората се нуждаятъ днесъ е религия, въ която могатъ да вѣрватъ, че е истинска.“ И за такъва една религия хората, наистина ожидатъ. Нашата цивилизация открива наново истината, че не само съ хлѣбъ ще бѫде живъ човѣкъ, и че материалните придобивки не могатъ да задоволятъ човѣка. Не може да има истинско блаженство въ една нация, въ която съществува голѣмъ контрастъ между богатството и разкоша отъ една страна и бѣдността и литературата отъ друга.

* *

Модернитѣ економисти ни учатъ, че благодарение на съврѣмената наука и срѣдствата на съврѣменото производство и на транспорта, за пръвъ пътъ въ историята на свѣта, може да има хлѣбъ и дрехи достатъчно за всички, за да живѣятъ както подобава. И така, това на отговорността за ближнитѣ не пада само върху пѣщите на индивида, но и върху обществото. Социалната съвѣсть се е развila, както никога по рано.

* *

Но социалната съвѣсть е сборътъ на индивидуалните съвѣсти. Съвѣстта е Богъ, прѣбиващъ въ човѣка, като се старае постоянно да го направи да не е задоволенъ само съ едно съществуване, което вѣма въ себе си никакъвъ духовенъ елементъ; едно съществуване, въ което той живѣе само за себе си. И това естество, въ което социалната съвѣсть е развита е едно религиозно естество.

* *

Вѣкътъ, въ който ние живѣемъ, слѣдователно, е религиозенъ вѣкъ. Щомъ съвѣстта чувства, религията въ човѣка е събудена. Навсѣкаждъ прѣзъ всички врѣмена имало е хора, които сѫ чувствали нездоволство да живѣятъ само за себе си и сѫ ее прѣдавали въ служба на другите. И тѣзи, които така се прѣдаватъ на служба, може да не съзнаватъ факта, че сѫ се обѣриали къмъ Бога.

* *

И въ обрѣщане къмъ Бога, тѣ се обрѣщатъ къмъ Христосъ.

* *

Има мнозина, наистина, които съзнаватъ, че тѣ търсятъ Бога, дано биха го намѣрили, макаръ, че Той не е много далечъ отъ кой да е отъ насъ. Много пове-

че тѣ търсятъ Христа, като съзиратъ факта, че Той посрѣща копнѣжитѣ и аспирации на човѣчината и на отдалата душа, както никой другъ; че Той е живѣлъ споредъ волята на Отца за доброто на човѣцитетъ и се идентифицира съ нея. Съврѣменитѣ условия сами посочватъ на работничеството и господаритѣ, че Христосъ и днесъ, както винаги е Синътъ Божий, Спасителъ и Изкупителъ на свѣта. И цивилизация, която е безъ Него не може да продължава за дълго. Обществото, като се промѣни, трѣбва да се приложи да се по-близо до Неговите учения.

* *

Обяснението на Христианската религия ставаше по условията на едно древно общество, на една древна наука и философия. Новото обяснение е върху условията на модерното общество, модерната наука, философия и психология и въ хармония съ това, което се учи въ университетите. Не е далечъ врѣмето, когато училищата и църквата ще учатъ едно ищо.

* *

Подпорката върху която свѣта е съгражданъ и е растѣлъ е Христосъ. Истинската природа на човѣка е това, къмъ което той се стреми, а не неговата оригинална природа. И старата идея за небето отстѫпва място си на учението, което Иисусъ е учиъл въ Своите притчи и което модерните философи отблѣзватъ — една продължителна служба подиръ този животъ: една по-вѣзвищена служба. Ние живѣемъ въ вѣчността сега. А тази идея прави материалните придобивки отъ втора важност.

* *

Но какво за църквите? Много църковни служители проявяватъ и пишатъ това ново обяснение на христианството и тѣ би трѣбвало да иматъ подрѣжката на всички, които ожидаютъ и работятъ за новото врѣме. Църквите, тоже, като едно тѣло вършатъ много повече, отколкото мнозина, които не сѫ въ нея могатъ да вѣрватъ. Църквите почватъ да виждатъ, че не е достатъчно въ този вѣкъ да се порицава само кривото въ индивида; но, тѣ трѣбва да сторятъ това и съ социалното криво, противъ тѣзи социални и правителствени доки, които не сѫ въ хармония съ учението на тѣхния Господарь. Църквата трѣбва да възпищие на социалната съвѣсть, както и на индивидуалната.

**

Навсъкждѣ мѫже и жени работятъ и страдатъ за различнитѣ подобрѣния на човѣщината, за прѣмахването на дѣтския трудъ, на бѣлото робство (проституцията), на извѣртената политика и управление; за една по-добра заплата на работниците, за прѣмахването на мизерията и болеститѣ, които сѫ резултатъ на нея. Мѫже и жени се себеотрицаватъ за да могатъ тѣхнитѣ братя и сестри да се повдигнатъ. Всички тѣзи, съзнателно или несъзнателно работятъ за Христа.

**

Кое е нѣщото което образува една политическа партия? Нейнитѣ водители или нейнитѣ членове. И какво съставлява църквата? Разбира се, че тѣзи които работятъ съзнателно за Христа. Съюзътъ на вѣрующиѣ е църквата. Прочее, нека тѣ заематъ църковната работа. И когато всички тѣзи, които сега сѫ отъ вѣнъ, влѣзатъ влѣтъ за да работятъ дружно, тогава всички мѫжнотии ще изчезнатъ и силата на тая организация ще бѫде непоклатима. И въ нея ще може да се намѣри почивка и миръ. Почивка въ развитие и миръ въ служба.

С Б О В О Д Н А Т Р И В У Н А .

На вниманието на членовете на Евангелското Благотв. Дружество.

Знае се вече, че съборътъ на Бълг. Евангелско Дружество тая година ще се държи въ с. Меричлери, Чирпанска околия. По кои съображения настоятелството е решило тамъ да се държи съборъ, ние не знаемъ, обаче, казва ни се по околенъ пътъ, че на Меричлерската църква било писано да покани съборъ и тя разбира се, сторила това. И други пътъ, ако помнимъ добре, въ това село се е държалъ съборъ на евангелското дружество. И тѣзи, които сѫ ходили тамъ, па и да не сѫ ходили, знаятъ, колко е удобно такъвъ едно място за съборъ. Разбира се, ние не кауваме, че селата трѣбва да се изоставятъ, да се прѣнебрѣгнатъ. Далечъ отъ насъ подобни мисълъ. Обаче, кога дойде врѣме да се тѣреи място за съборъ, избира се най-подходящето място, кѫдето биха отишли най-много хора, а не само настоятелството и кѫдето би могло да се постигнатъ по-голѣми резултати. С. Меричлери може да е централно място за южна България, но съвсѣмъ е крайно и далечно за сѣверна България, кѫдето тоже има не малко членове на това дружество. И изглежда, че настоятелството не е мислило за сѣверна България, не е мислило за членовете, които сѫ въ сѣверната евангелска мисия. Може да ни се отговори: „отъ тамъ не е имало покана за съборъ, или пъкъ ако е имало, дошла е късно.“ Това, обаче, ни най-малко не извинява настоятелството. Защото то бѣ дължено да обяви чрѣзъ нѣкой начинъ на своите членове, кога трѣбва да се прашатъ поканитѣ за съборъ и до кого? Но изглежда, че както всички други работи на дружеството се вършатъ **само** отъ настоятелството, което отъ редъ години е монополизирало правото на изборъ, тѣй и тая работа е станала. Ние нѣмаме на рѣка дружествения уставъ, за да видимъ каква е дължността на настоятелството, но по дѣлата му виждаме, че то играе ролята на „личенъ режимъ“. Това се вижда не само отъ назначението на съборитѣ. Това се видѣ и отъ даване дружественото здание въ София подъ наемъ безъ да е имало за него широка обява и конкуренция, а се е дало на цѣна съ 1,000 лева по-малко отъ последната оферта, която е била 6,000 лева годишно. Защо?

„Личния режимъ“ се вижда и отъ ходенето на двама отъ Пловдивъ до София на дружествени раз-

носки по една и съща работа, която е могла да се завърши само отъ единъ въ София, или пъкъ въ Пловдивъ, безъ да се имае дружествените пари за разходки на този и онзи.

Ние ще има да говоримъ за този „личенъ режимъ“ и по отношение книжния складъ въ салонъ „Почивка“ въ София и пр. и пр. работи свързани съ него, но кога се срѣщнемъ на съборъ.

Тукъ му е мястото, обаче, да кажемъ, че Българското Еванг. благотвор. дружество не е „настоятелството“, а колективното число на членовете, безъ знанието на които не могатъ да се вършатъ всички работи. Правата на настоятелството сѫ ограничени. И то не може да разполага съ дружествени имоти. И всички тѣзи рѣшения ще трѣбва да се удобрятъ или отхвърлятъ отъ съборъ.

Още едно нѣщо. На събора ще става изборъ на ново настоятелство. До сега настоятелитѣ само сѫ се приизбирили, благодарение на особни мариери на нѣкоги лица. И въ насъ безъ да ѡѣмъ, минава мисълъ, че съборъ ще стане въ едно село, дѣто вирочемъ мнозина има да отидатъ, защото немогатъ да отидатъ, – за да се събератъ само старите настоятели и такъ да се приизбераатъ. На миниалия съборъ се изолираха нѣкоги пастири отъ настоятелството, за да не бѣркатъ въ работите на една малка компанийка, която се мисли отъ Бога избрана всѣкога да е въ настоятелството. И за това виждаме колко грамаденъ уенѣхъ е сторило дѣството (?)! Защо тая година да не се избераатъ и отъ дѣти мисии, което ще е за голѣма полза на дѣлото? И като говоримъ за дѣти мисии, нека питаме, защо съборъ да не става и въ сѣверна България?

Това сѫ въпросъ, които никой членъ на дружеството не бива да отминава и счита за иничтожки. Голѣмитѣ работи се градятъ върху малки и иничтожки нѣща.

Прочее, да отидемъ на събора въ с. Меричлери. Всѣкви членъ трѣбва да се интересува въ този съборъ и въ неговата работа. Молѣте се за него, работете за него.

Членъ на Бълг. Ев. Дружество.

Хроника и Бѣлѣжки.

Опитай се пакъ, драги пастири!

Огъ м. априлъ до края на 1914 год. „Христиански Свѣтъ“ се отстъпва на новите абонати

Само за два лева

Такива, обаче, абонати не бива да очакватъ и попървите бройове, защото за цѣла година се плаща по 3 лева.

Но това е единъ добъръ случай за пастирите и другите наши настоятели да запишатъ много нови абонати. Казахме и по-рано: за 10 нови абонати, даваме подаръкъ книгата „Битие“ отъ г-нъ Ватралски.

Почнете да записвате още днес! Изплатили сме печатни списъци на настоятелите ни въ разните градове да събиратъ абонаментите. Разписки не имъ сме изплатили. Молимъ, всички да иматъ довѣрие на тъзи Г-да, които се явяватъ съ нашите удостовѣрение.

Г-нъ Петър Илиевъ отъ Пловдивъ подарява едно годишно течението отъ „Хр. Свѣтъ“ на едно лице въ Сливенъ. Добринъ му примѣръ заслужава подражание. Който не може да запиши абонати нека подари на своите приятели.

Пастиръ Цв. Цвѣтановъ отъ София пиши ни, че тамъ държатъ съживителни събрания всѣка вечеръ. Има-ло вече 14 души нови послѣдователи. Надѣватъ се за по-голѣми резултати. „Има знакъ на добро,“ казва пастира. Дай Боже!

Законъ за религии. Подъ такъвъ заглавие въ „Утро“ хроникура, че министерскиятъ съвѣтъ е решилъ да се изработятъ закони за разните религии въ Царството. „Съ това,“ казва антрафилето, „министерскиятъ съвѣтъ иска да тури контролъ върху църквата тъй като до сега съ своя екзархийски уставъ и по липсата на законъ за религията, църквата бѣ незасегаема отъ държавата.“

Какво иска да каже съ тѣзи думи вѣстникъ, самъ си знае. Но и не едвали го разбираме. Защото, въ първата частъ се говори за законъ за разните религии, а въ последната се ограничава само въ държавната църква.

Но тъй или иначе, самата идея е чудовищна, смѣшна. Какъвъ ще е този законъ и за какво? Ако държавата иска съ законъ да направи църковнициятъ честни и христиани, тежко ѝ горко! На много мѫдри работи се е надг҃рбила Малко ли закони има сега, та още ще ковете? Не въ законите е чистотата и святынта на църквата, а въ **нейната раздѣла** отъ държавата. И вмѣсто нови закони за църквата, Г-да министри, отдѣлете веднажъ за винаги църквата, отъ държавата! Но голѣмо добро отъ това за православната църква у пасъ никой другъ не може да направи. И ако министерскиятъ съвѣтъ милѣ за църквата и иска тя да биде жива и полезна за този народъ, той още въ първите дни на Народ. Събрание ще подигне този въпросъ и ще иска разрѣшилието му. Всичко друго е само загалка.

Обърнете внимание. За да излиза за напрѣдъ „Христиански Свѣтъ,“ необходимо е всѣки да заплати абонамента. Молимъ ви, сторете това всички, чакъ по скоро.

Тритъ Евангелски църкви въ столицата сѫ изпратили до провинциалните Ев. църкви впушения за агресивна духовна работа. Поради късното получаване на писмото имъ, ние съжаляваме, че не можемъ да го помѣстимъ въ този брой. Въ идущия ще направимъ изводки отъ него.

Годявица. Г-нъ Носифъ Тихчевъ отъ Свищовъ банкъ чиновникъ въ София се сгодилъ за г-ца Стефанка Астарджиева отъ Хасково. Нашитъ честитки на щастливиците.

Хр. Младеж. Дружина въ Варна е отворила библейски курсъ всѣки петъкъ вечеръ отъ 8—9 часа въ помещението на Евангелската Църква. До сега курсътъ се добре посещава. Поръчанинът отъ Америка Stereopticon (единъ видъ магически фененъ) е на пътъ. Надѣваме се като дойде да имаме добри събрации съ него. Идеята за Младежки Хр. Салонъ е сложена на зелената маса. Пролѣтъта ни буди на животъ, на дѣйност. Станете и работете, вий които сте спали до сега, събудете се, че е денъ!

СЪДЪРЖАНИЕ

НА БРОЙ 3.

стр.

1. Прѣстъпно е вече да се мѣлчи — Ст. Ватралски	1
2. Второ отворено писмо до Българския Екзархъ Носифъ — П. Мишковъ	2
3. Свѣтлата перспектива на Христианството -- прѣвела: А. П.	3
4. Тенденцията на модерната библейска критика — П. М.	5
5. Избиране запятие — Прѣв.: Ив. Д. Стефановъ	6
6. На кого дѣлжа възпитанието и образоването си.	8
7. Заради България — П. М.	9
8. Какво свѣтътъ дѣлжи на методистите — (продължение на брой 1)	11
9. „Иудейския мѫдрецъ“ и съвременниятъ японски първенци — С. Н. В.	12
10. Войникъ Христовъ — прѣвель: С. Н. В.	12
11. „Прѣстърна е душата ми до смърть“ — Д. Нешевъ (студентъ)	13
12. Истинската природа на човѣка.	14
13. На вниманието на членовете на Евангелското Благотворително Дружество.	15
14. Хроника и Бѣлѣжки.	16